

Sygn. akt *IV U 1982/19*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lutego 2020 r.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze

IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Robert Macholak

Protokolant: sekr. sąd. Kamila Nowocien

po rozpoznaniu w dniu 17 stycznia 2020 r. w Zielonej Górze

odwołania **K. D.**

od decyzji **Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw**

Wewnętrznych i Administracji w W.

z dnia 18 lipca 2017 r. (Nr: (...))

w sprawie **K. D.**

przeciwko **Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw**

Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej

1. **oddala odwołanie;**

2. **nie obciąża odwołującego K. D. kosztami zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt IV U 1982/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18.07.2017 r. znak (...) nr (...) Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji ponownie ustalił wysokość emerytury dla K. D. od dnia 1.10.2017 r. Wyjaśniając sposób ustalenia wysokości świadczenia organ rentowy wskazał, iż emerytura stanowi 75,00 % podstawy wymiaru w kwocie 5.520,86 zł. Wysokość miesięcznego świadczenia wraz z wzrostami i dodatkami wynosi 2.069,02 zł, a po potrąceniu składki na ubezpieczenie zdrowotne i zaliczki na podatek dochodowy wynosi 1.716,81 zł. W zestawieniu dołączonym do decyzji wskazano, że ustalona na dzień 1.10.2017 r. wysługa obejmuje obok okresów przed służbą, okresów służby, liczonych wskaźnikami po 2,6%, także okres określony w art. 13b ustawy od 01.11.1982 r. do 01.02.1990 r., tj. 7 lat, 3 miesiące i 1 dzień, liczony po 0,0%. Podstawą decyzji są przepisy art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego,

Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 708 z późn. zm.) oraz otrzymana z IPN informacja z dnia 03.04.2017 r. nr (...).

W dniu 18.07.2017 r. Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał także decyzję znak (...) nr (...) ponownie ustalającą dla K. D. od dnia 1.10.2017 r. wysokość renty inwalidzkiej. W decyzji wskazano, że świadczenie to z tytułu zaliczenia do III grupy wynosi 0,0% podstawy wymiaru w kwocie 5.590,72 zł. Podstawą wydania tej decyzji są przepisy art. 22a w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 wymienionej już ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym służb mundurowych oraz wskazana informacja IPN.

Odwołanie od powyższej decyzji z dnia 18.07.2017 r znak (...) złożył ubezpieczony, który zarzucił rażące naruszenie przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., w tym:

- a) art 2, poprzez wydanie zaskarżonej decyzji na podstawie ustawy sprzecznej z zasadą praworządności, wobec naruszenia zasady demokratycznego państwa prawa, a także wynikającej z niej ochrony praw nabytych,
- b) art. 10, poprzez wydanie decyzji na podstawie ustawy sprzecznej z zasadą podziału i równowagi władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej i władzy sądowniczej,
- c) art. 30 poprzez wydanie na podstawie ustawy sprzecznej z zasadą ochrony godności człowieka,
- d) art. 31 ust 3 poprzez wydanie decyzji na podstawie ustawy sprzecznej z zasadą proporcjonalności,
- e) art. 32 poprzez wydanie decyzji na podstawie ustawy sprzecznej z zasadą równości wobec prawa i zakazem dyskryminacji,
- f) art. 42 ust. 3 poprzez wydanie decyzji na podstawie ustawy sprzecznej z zasadą domniemania niewinności,
- g) art. 64 poprzez wydanie decyzji na podstawie ustawy sprzecznej zasadą proporcjonalności przy ochronie prawa własności,
- h) art. 67 ust. 1 poprzez wydanie decyzji na podstawie ustawy sprzecznej z prawem do zabezpieczenia społecznego,

Odwołujący zarzucił także naruszenie przepisów Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie 4 listopada 1950 r. i ratyfikowanej przez Polskę w dniu 19 stycznia 1993 r. (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284), w tym:

- a) art. 6 poprzez naruszenie prawa do rzetelnego procesu sądowego,
- b) art. 14 poprzez naruszenie zakazu dyskryminacji,
- c) art. 1 do Protokołu 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonego w Paryżu w dniu 20 marca 1952 r. i ratyfikowanego przez Polskę w dniu 10 października 1994 r. (Dz. U. z 1995 r. Nr 36, poz. 175), poprzez wydanie zaskarżonej decyzji na podstawie ustawy sprzecznej z zasadą proporcjonalności przy ochronie mienia zawartej w tym Protokole,

a w wymiarze formalnym z uwagi na tryb uchwalania ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji J Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U z 2016 r. poz. 2270), jako niezgodnej z art. 2, art. 7, art. 61 ust. 1 i 2, art. 95 ust. 1, art. 96 ust. 1, art. 104, art. 106, art 109 ust. 1, art. 119 i art. 120 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonej decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego MSW poprzez odmówienie zastosowania niekonstytucyjnych przepisów ustawy o

zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...), wobec istniejącego pierwszeństwa legalizmu konstytucyjnego, określonego w dyspozycji art. 8 Konstytucji, w związku z dyspozycjami art. 173 i 178 ust. 1 Konstytucji. Odwołujący domagał się także zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania znalazło się rozwinięcie powyższych zarzutów i wniosków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy – Dyrektor Zakładu Emerytalno- Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od odwołującego na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Organ rentowy w uzasadnieniu wskazał, że z informacji o przebiegu służby z dnia 03.04.2017 r. Nr (...) sporządzonej przez Instytut Pamięci Narodowej wynika, iż odwołujący w okresie od dnia 01.11.1982 r. do dnia 01.02.1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. 2018 r. poz. 132 i 138, zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową”). W związku z powyższym zaskarżoną decyzją pozwany organ dokonał ponownego przeliczenia świadczenia odwołującego na zasadach określonych w art. 15c powoływanej ustawy zaopatrzeniowej. Wskazał przy tym, że decyzję w przedmiocie przyznania prawa do świadczenia oraz jego wysokości wydał na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. W myśl § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz. U. 2004 Nr 239, poz. 2404, z późn. zm) środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu lub Państwowej Straży Pożarnej. Natomiast zgodnie z art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej, informacja o przebiegu służby jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy. Informacja o przebiegu służby jest tym samym wiążąca dla organu emerytalno - rentowego przy wydawaniu przedmiotowych decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący K. D., ur. (...), jako członek (...), w dniu 16.08.1978 r. został przyjęty do służby w Milicji Obywatelskiej i mianowany na funkcjonariusza służby przygotowawczej na stanowisko milicjanta kontrolera Komisariatu Milicji Obywatelskiej P. L. w Z. – B..

W okresie od 19.09.1978 r. do 20.07.1979 r. przebywał na przeszkoleniu w Szkole (...)w S.. Po powrocie z przeszkolenia w dniu 20.07.1979 r. Komendant Miejski Milicji Obywatelskiej w Ż. nadał mu stopień kaprała i przydzielił do pracy p.o. posterunkowego w Referacie (...). Jego współdziałanie z członkami (...) przebiegało pomyślnie. W pracy z osobami zaufanymi osiągał dobre wyniki i przekazywał sporo informacji.

W dniu 26.09.1980 r. uzyskał stopień starszego kaprała. W okresie od 02.04.1981 r. do 05.05.1981 r. był słuchaczem kursu dzielnicowych.

W dniu 24.09.1981 r. nadano mu stopień plutonowego.

W dniu 07.06.1982 r. został skierowany do odbycia specjalnego kursu operacyjnego Służb Bezpieczeństwa w Szkole Chorążych Ośrodka (...) w Ł.. Po ukończeniu kursu w dniu 15.09.1982 r. nadano mu stopień młodszego chorążego.

W dniu 01.11.1982 r. został młodszym inspektorem Wydziału(...)Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Z., a później Grupy (...)w Ż..

W dniu 01.10.1983 r. został skierowany jako słuchacz do Wyższej Szkoły (...) w L., gdzie był zatrudniony na stanowisku inspektora Wydziału(...). Z dniem 30.06.1986 r. ukończył studia.

Na mocy rozkazu z dnia 19.06.1986 r. został przeniesiony służbowo do dyspozycji szefa WUSW w Z.. W dniu 28.06.1986 r. uzyskał stopień podporucznika.

W dniu 14.07.1986 r. został inspektorem Grupy (...) w Ż. w 17 grupie uposażenia zasadniczego szczebla (...).

W dniu 12.11.1987 r. został mianowany inspektorem grupy (...) w Ż. w 17 grupie uposażenia zasadniczego. Funkcję tą sprawował do 31.01.1990 r. W dniu 21.09.1989 r. nadano mu stopień porucznika. W okresie od 1987 r. do 1989 r. był kwalifikowany na funkcjonariusza operacyjnego z uposażeniem szczebla C, szczebla (...) i szczebla A.

Angażował się w działalność miejscowej (...), w której sprawował funkcję sekretarza ds. propagandy.

W związku z reorganizacją Służby Bezpieczeństwa z dniem 01.02.1990 r. przeszedł do służby Milicji Obywatelskiej na stanowisko inspektora Sekcji Kryminalnej (...)w Ż..

dowód: elektroniczna kopia akt osobowych o sygn. IPN (...)

Decyzją z dnia 17.12.2001 r. K. D. nabył prawo do emerytury policyjnej.

dowód: akta emerytalne wnioskodawcy

Instytut Pamięci Narodowej sporządził dla organu rentowego w dniu 03.04.2017 r. informację nr (...) o przebiegu służby wskazując, że w okresie od 01.11.1982 r. do 01.02.1990 r. K. D. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r. poz. 708 z późn. zm.).

Po uzyskaniu informacji o przebiegu służby Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego MSWiA wydał decyzję będącą przedmiotem zaskarżenia w niniejszym postępowaniu.

dowód: informacja o przebiegu służby, decyzja emerytalna w aktach osobowych nr (...)

Wnioskodawca nie zwracał się do Ministra Spraw Wewnętrznych z formalnym wnioskiem w trybie art. 8a ustawy o zaopatrzeniowej o wyłączenie stosowania art. 15c.

okoliczności bezsporne

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie okazało się niezasadne.

Spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy decyzja ponownie ustalająca ubezpieczonemu wysokość świadczenia jest zgodna z obowiązującymi przepisami prawa, czy – jak twierdzi odwołujący – jako taka podlega zmianie.

Zgodnie z treścią art. 13 b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (teksty jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 288 ze zm.; dalej jako: ustawa zaopatrzeniowa) za służbę na rzecz państwa totalitarnego uznaje się służbę od dnia 22 lipca 1944 roku do dnia 31 lipca 1990 roku w cywilnych i wojskowych instytucjach oraz formacjach wymienionych w ust. 1 tej regulacji.

Przepis art. 13b, enumeratywnie określił katalog jednostek, w których służba była pełniona na rzecz totalitarnego państwa.

Za służbę na rzecz totalitarnego państwa ustawodawca uznał również służbę na etatach określonych w art. 13b ust. 2 pkt 1 ustawy oraz okresy, o których mowa odpowiednio w art. 13b ust. 2 pkt 2 i 3 ustawy.

W myśl § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 października 2004 r. w sprawie trybu postępowania i właściwości organu w zakresie zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej oraz ich rodzin (Dz. U. 2004 Nr 239, poz. 2404, z późn. zm) środkiem dowodowym potwierdzającym datę i podstawę zwolnienia ze służby oraz okres służby jest zaświadczenie o przebiegu służby, sporządzone na podstawie akt osobowych funkcjonariusza, wystawione przez właściwe organy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu lub Państwowej Straży Pożarnej.

Z kolei art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...) stanowi, że na wniosek organu emerytalnego właściwego według niniejszej ustawy, Instytut Pamięci Narodowej - Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu sporządza na podstawie posiadanych akt osobowych i w terminie 4 miesięcy od dnia otrzymania wniosku, przekazuje organowi emerytalnemu informację o przebiegu służby skazanych funkcjonariuszy w organach bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 13b.

Natomiast zgodnie z art. 13a ust. 5 ustawy zaopatrzeniowej, informacja o przebiegu służby, o której mowa w ust. 1, jest równoważna z zaświadczeniem o przebiegu służby sporządzanym na podstawie akt osobowych przez właściwe organy służb, o których mowa w art. 12.

W myśl art. 15c ust. 1 powołanej ustawy, w przypadku osoby, która pełniła służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b, i która pozostawała w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., emerytura wynosi:

- 1) 0% podstawy wymiaru - za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b;
- 2) 2,6% podstawy wymiaru - za każdy rok służby lub okresów równorzędnych ze służbą, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 1, la oraz 2-4.

Przepisy art. 14 i art. 15 ust. 1-3a, 5 i 6 stosuje się odpowiednio. Emerytura nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b (ust. 2).

Wysokość emerytury ustalonej zgodnie z ust. 1 i 2 nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ogłoszonej przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (ust. 3).

W celu ustalenia wysokości emerytury, zgodnie z ust. 1-3, organ emerytalny występuje do Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z wnioskiem o sporządzenie informacji, o której mowa w art. 13a ust. 1 (ust. 4).

Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się, jeżeli osoba, o której mowa w tych przepisach, udowodni, że przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych, podjęła współpracę i czynnie wspierała osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległości Państwa Polskiego (ust. 5).

Na skutek wydania przez Instytut Pamięci Narodowej Informacji o przebiegu służby z dnia 03.04.2017 r., organ emerytalno - rentowy wydał w dniu 18.07.2017 r. decyzję o ponownym ustaleniu wysokości emerytury odwołującego od dnia 1.10.2017 r. Z informacji przesłanej przez Instytut Pamięci Narodowej wynikało, iż K. D. w okresie od

01.11.1982 r. do 01.02.1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b powoływanej wyżej ustawy.

Powyższa okoliczność znajduje swoje potwierdzenie w aktach osobowych K. D. o sygn. IPN (...) z których wynika, że po ukończeniu specjalnego kursu operacyjnego Służb Bezpieczeństwa w Szkole (...) Ośrodka (...) w Ł. w dniu 01.11.1982 r. został on młodszym inspektorem Wydziału (...) Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Z., po czym awansował na kolejne stanowiska. W dniu 01.10.1983 r. został skierowany jako słuchacz do Wyższej Szkoły (...) w L., gdzie był zatrudniony na stanowisku inspektora Wydziału (...) W dniu 14.07.1986 r. został mianowany inspektorem Grupy (...) w Ż. w 17 grupie uposażenia zasadniczego szczebla (...). W okresie od 12.11.1987 r. do 31.01.1990 r. pracował jako inspektor grupy (...) w Ż..

Z przedłożonych akt jednoznacznie wynika, że K. D. pełnił służbę w instytucjach zakwalifikowanych w myśl art. 13b ustawy za instytucje na rzecz totalitarnego państwa.

W aktach personalnych odwołującego nie sposób doszukać się okoliczności, które przemawiałyby za odstąpieniem od stosowania art 15c ust. 1 w.w. ustawy, a mianowicie brak jest przesłanek kwalifikowanych jako szczególnie uzasadnione przypadki, o których mowa w art. 8a w.w. ustawy. Wnioskodawca nie zwracał się zresztą do Ministra Spraw Wewnętrznych z formalnym wnioskiem w trybie art. 8a ustawy o zaopatrzeniowej o wyłączenie stosowania art. 15c.

Nie ma również informacji, które świadczyłyby, że odwołujący przed rokiem 1990, bez wiedzy przełożonych podjął współpracę i czynnie wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległego Państwa Polskiego (art. 15c ust. 5). Odwołujący nie podnosił powyższej okoliczności. Nie zaprzeczał przy tym, że w okresie od 01.11.1982 r. do 01.02.1990 r. działał w wymienionych powyżej strukturach aparatu bezpieczeństwa PRL, które na mocy ustawy zostały uznane za instytucje na rzecz totalitarnego państwa.

We wniesionym odwołaniu w odniesieniu do wydanej przez Dyrektora Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji decyzji z dnia 18.07.2017 r. odwołujący upatrywał krzywdy w stosunku, co do swojej osoby, zarzucając szereg naruszeń przepisów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i przepisów Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

W pierwszej kolejności wyjaśnić należy, że pojęcie „służby na rzecz totalitarnego państwa” wprowadzone zostało do ustawy zaopatrzeniowej na mocy stawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy zaopatrzeniowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 2270; zwanej dalej: "ustawą nowelizującą"). Jak wynika z uzasadnienia do projektu tej ustawy, katalog wprowadzany w art. 13b został opracowany przez IPN, na podstawie wieloletnich badań historycznych, które pozwoliły na wyliczenie tych jednostek, których funkcjonariusze służyli na rzecz totalitarnego państwa. Wskazano przy tym, że zaproponowane zmiany, w tym wprowadzenie pojęcia „służby na rzecz totalitarnego państwa” w miejsce pojęcia „służby w organach bezpieczeństwa państwa”, które funkcjonowało na gruncie ustawy lustracyjnej, wynikały z krytycznej oceny zapisów tej ustawy przez historyków i prawników, którzy zarzucali im niejednoznaczność. Proponowane zmiany legislacyjne były - zdaniem autorów projektu - odpowiedzią na problemy interpretacyjne na gruncie wykładni ówczesnego art. 15b ustawy zaopatrzeniowej. W uzasadnieniu tym wskazano m.in., że podczas procesu wzruszania decyzji organu emerytalnego ustalających nowe wysokości policyjnych emerytur (obniżających je w wyniku dezubekizacji) sądy wielokrotnie wskazywały, iż tzw. katalog lustracyjny z art. 2 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (...) jest bardzo nieprecyzyjny, gdyż nie wskazano jednoznacznie, czy konkretna jednostka była organem bezpieczeństwa państwa. Z uwagi na nieprecyzyjność tzw. katalogu lustracyjnego występowała niejednoznaczność w orzecznictwie co do uznawania niektórych instytucji za organy bezpieczeństwa państwa (patrz: uchwała Sądu Najwyższego w składzie 7 sędziów z dnia 14 października 2015 r., sygn. Akt III UZP 8/15). Skutkowało to w części przypadków nieuznawaniem przez sądy za organy bezpieczeństwa państwa jednostek, co do których Instytut Pamięci Narodowej nie miał wątpliwości, iż nimi były. Przepis art. 2 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy zawiera wyliczenie organów bezpieczeństwa państwa, które samo w sobie jest mało precyzyjne, szczególnie pkt 5 tego ustępu

(instytucje centralne Służby Bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz podległe im jednostki terenowe w wojewódzkich, powiatowych i równorzędnych komendach Milicji Obywatelskiej oraz w wojewódzkich, rejonowych i równorzędnych urzędach spraw wewnętrznych), który nie wskazuje na konkretne instytucje państwa, lecz posługuje się wymagającymi interpretacji pojęciami zbiorczymi. (...) W związku z ewidentną potrzebą doprecyzowania katalogu jednostek, w których służba była pełniona na rzecz totalitarnego państwa oraz z uwagą Instytutu Pamięci Narodowej, ażeby nie wprowadzać w chwili obecnej zmian w ustawie lustracyjnej, gdyż mogłoby to wpłynąć w sposób istotny na prowadzone postępowania lustracyjne oraz na sam proces składania i badania oświadczeń lustracyjnych, zaproponowano wprowadzenie art. 13b w ustawie zaopatrzeniowej, który enumeratywnie określa jaka służba zostaje uznana za służbę na rzecz totalitarnego państwa. (...) Wątpliwości pojawiające się niekiedy w orzecznictwie, zazwyczaj nieoparte na żadnych konkretnych zasadach wykładni prawa, czy normach konstytucyjnych lub ustawowych, mają charakter niejako intuicyjny, wynikający z niewiedzy lub niezrozumienia, czym była PRL i odnoszenie doń dzisiejszych standardów państwa prawa oraz domniemanie, że PRL respektowała wzorcem III RP zhierarchizowany system źródeł prawa (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 18 listopada 2019 r. II SA/Wa 1029/19, LEX nr 2774641). Dodać trzeba, że w uzasadnieniu tym przedstawiono w sposób obszerny i szczegółowy argumenty prawno-historyczne na poparcie tez wywiedzionych przez jej autorów, z którymi tutejszy Sąd nie jest władny polemizować.

Celem uzupełnienia powyższych racji, warto również przywołać stanowisko autorów ustawy nowelizującej, prezentowane na etapie procesu legislacyjnego, dotyczące przygotowania katalogu zawartego w zaproponowanym przepisie art. 13b oraz kwalifikowania do niego funkcjonariuszy. Jak wynika z pełnego zapisu przebiegu posiedzenia Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych (Nr 73) oraz Komisji Polityki Społecznej i Rodziny (Nr 52) z dnia 13 grudnia 2016 r. - opublikowanego w Biuletynie Kancelarii Sejmu Biura Komisji Sejmowych nr „Sam katalog został przygotowany przez IPN na podstawie posiadanej przez Instytut wiedzy i dokumentacji. Zależało nam, aby wymienić enumeratywnie wszystkie organy i struktury aparatu bezpieczeństwa PRL, których funkcjonariusze powinni podlegać rozpatrywanej ustawie. (...) w projekcie ustawy nie występuje termin weryfikacja. Jest to zamiar świadomy. Weryfikacja to był proces, który wymagał przeprowadzenia badań historycznych. Naszym zdaniem, nie może to być jednak kategoria, na której moglibyśmy się oprzeć. Sam proces weryfikacji przebiegał bowiem bardzo różnie i przynosił bardzo różne, nie do końca skategoryzowane efekty. (...) zaprezentowany katalog struktur aparatu bezpieczeństwa jest kryterium o wiele bardziej czytelnym i zgodnym z faktami historycznymi niż inne metody. (...) Faktem jest, że katalog jest dość rozbudowany, ale aparat bezpieczeństwa PRL był zorganizowany w taki sposób, że warto go w pełni opisać i to jest właśnie pierwsza tego typu próba. Spróbowaliśmy pokazać, jak rozbudowane i usytuowane w różnych miejscach były organy aparatu bezpieczeństwa PRL” (Sekretarz stanu w MSWiA (...), str. 14-45). „Katalog jest efektem wielu lat pracy historyków, ale także prawników i prokuratorów. Pierwsza ustawa dezubekizacyjna z 2009 r., ale także ustawa lustracyjna, a nawet zwłaszcza ona, pokazała jak bardzo przyjęte w niej rozwiązania okazały się być nieprecyzyjne i jak wiele niejasności w efekcie wprowadziły, pozwalając wielu strukturom, a tym samym funkcjonariuszom Służby Bezpieczeństwa, wymknąć się spod regulacji zawartych w tych ustawach. Katalog opracowany przez historyków Instytutu Pamięci Narodowej, w naszej ocenie, opisuje w maksymalnie możliwy sposób te jednostki i struktury organów bezpieczeństwa komunistycznego państwa” (Dyrektor Archiwum IPN (...) str.21).

Lektura przedmiotowego zapisu przebiegu posiedzenia wskazuje również na istnienie wielu wątpliwości i obaw związanych z projektowanym przepisem, które korespondują ze stanowiskiem skarżącego. Przywołać dla przykładu można choćby wypowiedź posła J. M.: „(...) wnioskodawcy do jednego wora wrzucają wszystkich ludzi, którzy kiedyś pracowali w strukturach aparatu bezpieczeństwa PRL. Czasami ich praca trwała bardzo krótko. Niekiedy był to rok, czasem zaledwie pół roku. Tymczasem ustawa traktuje na równi tych ludzi i osoby, które rzeczywiście służyły jako zbrojne ramię totalitarnego państwa. Wszystko jest jednak całkowicie pomieszane, ponieważ dochodzą do tego zestawienia także osoby, które pracowały, owszem, ale w zupełnie innym charakterze niż funkcjonariusze SB” (str. 17). Niemniej jednak podkreślić należy, iż zastrzeżenia tego rodzaju nie zostały ostatecznie uwzględnione ani w pracach Komisji ani w ostatecznym kształcie uchwalonych przez Sejm zmian do ustawy zaopatrzeniowej. Wskazać można dodatkowo na odpowiedź Zastępcy Prezesa IPN: „Szanowni państwo, w tym katalogu zamieściliśmy wszystkie struktury organizacyjne, które ówczesne władze same zaliczały do organów bezpieczeństwa państwa. Tym samym

ich pracownicy byli zaliczani do pracowników organów bezpieczeństwa. Oznacza to, że jeśli jakiś departament był zaliczony do struktury Służby Bezpieczeństwa, to także sekretarka, która była zatrudniona w tym departamencie na etacie SB również podpada pod tę ustawę” (str. 22).

Tutejszy Sąd stwierdza zatem, że w świetle przepisu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej wystarczające jest wykazanie, że wnioskodawca pełnił służbę w jednej z enumeratywnie wymienionych w nim instytucji czy formacji, która to służba musi być uznana za służbę na rzecz totalitarnego państwa i organ nie posiada w tym zakresie żadnej swobody. Godzi się zatem przyjąć, że wystarczający jest sam fakt pełnienia służby w tych instytucjach i formacjach, natomiast rzeczywisty charakter zadań i obowiązków funkcjonariusza jest obojętny w świetle art. 13b ustawy zaopatrzeniowej.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt kontrolowanej sprawy podnieść należy, że jakkolwiek informacja IPN z dnia 03.04.2017 r. wskazuje jedynie, że odwołujący pełnił w okresie od dnia 01.11.1982 r. do dnia 01.02.1990 r. służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, nie precyzując przy tym, o którą jednostkę redakcyjną tego przepisu chodzi w odniesieniu do służby odwołującego, niemniej jednak w aktach administracyjnych sprawy znajdują się również inne dokumenty przekazane przez IPN, w tym karta przebiegu służby odwołującego, z której jednoznacznie wynika, że z dniem 16.08.1978 r. został przyjęty do służby w Milicji Obywatelskiej na okres służby przygotowawczej, następnie po powrocie z przeszkolenia w Szkole Podoficerskiej Milicji Obywatelskiej w S. w dniu 20.07.1979 r. został posterunkowym w Referacie (...) Po ukończeniu specjalnego kursu operacyjnego Służb Bezpieczeństwa w Szkole (...) Ośrodka (...) w Ł. w dniu 01.11.1982 r. został młodszym inspektorem Wydziału(...)Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Ż.. W dniu 01.10.1983 r. został skierowany jako słuchacz do Wyższej Szkoły (...) w Ł., gdzie był zatrudniony na stanowisku inspektora Wydziału (...). W dniu 14.07.1986 r. został mianowany inspektorem Grupy (...) w Ż., zaś w okresie od 12.11.1987 r. do 31.01.1990 r. pracował jako inspektor grupy (...) w Ż.. W konsekwencji stwierdzić należało, że Minister w sposób prawidłowy uznał, że służba odwołującego w tym okresie stanowiła służbę na rzecz totalitarnego państwa w rozumieniu art. 13b ustawy zaopatrzeniowej, bowiem była służbą w terenowej jednostce organizacyjnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych wypełniającej zadania Służby Bezpieczeństwa (art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. c) ustawy zaopatrzeniowej). Odwołujący pełnił służbę w organach bezpieczeństwa państwa w rozumieniu przepisu art. 13b ustawy również w okresie, kiedy był słuchaczem Wyższej Szkoły (...) w Ł. (art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. e)

Odnosząc się do podniesionych w odwołaniu zarzutów natury konstytucyjnej, podkreślić należy, że bezpośredniość stosowania Konstytucji przez sądy powszechne nie oznacza przyznania im kompetencji do kontroli konstytucyjności obowiązującego ustawodawstwa. Rolą Sądu jest wyłącznie kontrola kwestionowanego orzeczenia w świetle regulacji normatywnych. Natomiast ocena zasadności ich przyjęcia przez ustawodawcę wykracza poza kompetencje Sądu, który jest obowiązany stosować prawo (wobec zasady trójpodziału podziału władz - art. 10 Konstytucji RP). Jego stanowienie, z uwzględnieniem ram konstytucyjnych, pozostaje w kompetencjach ustawodawcy wyposażonego w demokratyczny mandat od wyborców (art. 10 oraz 95 ust. 1 Konstytucji RP). W konsekwencji, ocena tego, czy zastosowane rozwiązania są uzasadnione, należy w istocie do prawodawcy, wedle aksjologii większości - wyłonionych w demokratycznych wyborach - parlamentarzystów, o ile mieszczą się one w ramach zakreślonych generalnymi ramami Konstytucji RP. W tym kontekście, ocena regulacji w zakresie zgodności z normami konstytucyjnymi należy do Trybunału Konstytucyjnego. Przepis art. 188 Konstytucji jednoznacznie zastrzega orzekanie w tych sprawach do wyłącznej kompetencji Trybunału Konstytucyjnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2002 r., sygn. akt III CKN 326/01. Dopóki nie zostanie stwierdzona przez Trybunał Konstytucyjny niezgodność określonego przepisu z Konstytucją, dopóty ten przepis podlega stosowaniu i może stanowić podstawę merytorycznych rozstrzygnięć sądowych. Domniemanie zgodności ustawy z Konstytucją może być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a przewidziane w art. 178 ust. 1 Konstytucji związanie sędziego ustawą obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2009 r., IV CSK 485/08, LEX nr 550930 i z dnia 17 marca 2016 r., V CSK 377/15, OSNC 2016 Nr 12, poz. 148 oraz wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 5 listopada 2010 r., II GSK 1208/10, LEX nr 746078 i powołane w nich orzeczenia).

W wyroku z dnia 14 listopada 2015 r. sygn. akt II CSK 517/14 Sąd Najwyższy stwierdził z kolei iż „brak w Konstytucji przepisu przyznającego sądom i innym organom powołanym do stosowania prawa kompetencji do kontroli, na użytek rozpoznawanej sprawy, konstytucyjności aktów ustawowych nie pozwala - ze względu na wyrażoną w art. 7 Konstytucji zasadę działania organów władzy publicznej na podstawie i w granicach prawa - domniemywać tej kompetencji”.

Odnosząc się do kwestii zgłoszonych przez odwołującego szeregu naruszeń prawa konstytucyjnego warto w tym przypadku przytoczyć treść orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 lutego 2010 r. (sygn. K 6/09), który rozpatrywał kwestię zgodności z Konstytucją przepisów analogicznej ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 24, poz. 145), która do ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.) wprowadziła przepis art. 15b, określający zasady obliczania wysokości emerytury dla osób, które pozostawały w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pełniły służbę w charakterze funkcjonariusza w organach bezpieczeństwa państwa.

Trybunał Konstytucyjny w pkt 4 wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. uznał, iż art. 15b ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.) jest zgodny z art. 2, art. 10, art. 30, art. 32 i art. 67 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji oraz nie jest niezgodny z art. 42 Konstytucji.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 24 lutego 2010 r. Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż z konstytucyjnej zasady zaufania do państwa i stanowionego przez niego prawa nie wynika w żaden sposób, że każdy, bez względu na cechujące go właściwości, może zakładać, że unormowanie jego praw socjalnych nie ulegnie nigdy w przyszłości zmianie na jego niekorzyść. Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, ustawodawca był upoważniony, do wprowadzenia regulacji obniżających świadczenia emerytalnego za sporny okres służby. Trybunał Konstytucyjny podkreślił także, iż zasada ochrony praw nabytych nie oznacza przy tym nienaruszalności tych praw i nie wyklucza stanowienia regulacji mniej korzystnych, jeżeli przemawiają za tym inne zasady, normy lub wartości konstytucyjne. Zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego zasada ochrony praw nabytych nie ma zastosowania do praw nabytych niesłusznie lub niegodziwie, a także praw nie mających oparcia w założeniach obowiązującego w dacie orzekania porządku konstytucyjnego (zob. np. orzeczenie z 11 lutego 1992 r., sygn. K 14/91, OTK w 1992 r. cz. I; wyrok z 23 listopada 1998 r., sygn. SK 7/98, OTK ZCJ nr 7/1997, poz. 114; wyrok z 22 czerwca 1999 r., sygn. K 5/99, OTK ZU nr 5/1999, poz. 100). Trybunał dodatkowo podkreślił, że chroniąc prawa nabyte nie można przyjąć, iż każda zmiana istniejącej regulacji, która byłaby zmianą na niekorzyść pewnej grupy obywateli, jest ustawodawczo zakazana, w związku z czym nie ma też wystarczających podstaw, aby twierdzić, iż ustawodawca nie może ocenić negatywnie dokonanych wcześniej rozwiązań legislacyjnych. Ustawodawca ustanawiając kwestionowane przepisy, dał wyraz negatywnej ocenie działalności organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego, o czym świadczy zarówno przebieg prac legislacyjnych, jak też treść samej preambuły ustawy. W preambule tej ustawodawca stanowi wyraźnie, iż kierował się zasadą sprawiedliwości społecznej wykluczającą tolerowanie i nagradzanie bezprawia. Zdaniem Trybunału w demokratycznym państwie prawnym jednym z kluczowych instrumentów ochrony jego podstawowych zasad jest odpowiedzialność, która obejmuje czyny wynikające z urzeczywistnienia celów źle wybranych i niezrealizowania celów wybranych dobrze. W tym sensie gwarancje bezkarności oraz przywilejów ekonomicznych pochodzących z budżetu państwa za służbę w instytucjach i organach stosujących w dyktaturze represje, nie mogą być traktowane, jako element praw słusznie nabytych. Ustawodawca negatywnie ocenił sam fakt podjęcia służby w organach bezpieczeństwa Polski Ludowej, ze względu na jednoznacznie ujemną ocenę tych organów. Jednocześnie jednak

w razie udzielenia przez funkcjonariusza w czasie służby w takiej policji pomocy osobie represjonowanej za działanie w opozycji demokratycznej i niepodległościowej, ustawodawca przewidział utrzymanie uprzywilejowanych świadczeń emerytalnych na ówczesnych zasadach. W opinii Trybunału prawa emerytalne nabyte przez adresatów kwestionowanych przepisów zostały nabyte niegodziwie. Nie można bowiem uznać celów i metod działania organów bezpieczeństwa Polski Ludowej za godziwe.

W związku z powyższym służba w instytucjach i organach państwa, które systemowo naruszały przyrodzone prawa człowieka i rządu prawa, nie może w demokratycznym państwie prawnym uzasadniać roszczeń do utrzymania uzyskanych wcześniej przywilejów. Zdaniem Trybunału ustawodawca, ograniczając w zakwestionowanych przepisach niesłusznie nabyte przywileje emerytalne funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej, sięgnął do środka adekwatnego dla uzyskania usprawiedliwionego celu, uczynił to zarazem w sposób możliwie najmniej uciążliwy dla adresatów zakwestionowanych norm.

Zdaniem Trybunału ustawodawca nie przekroczył również kompetencji władzy ustawodawczej przewidzianych w Konstytucji. Kwestionowane przepisy nie przewidują wymierzania zbiorowej kary funkcjonariuszom organów bezpieczeństwa Polski Ludowej, a jedynie obniżenie im uprzywilejowanych świadczeń emerytalnych do poziomu średniej emerytury powszechnej.

Ustawodawca nie naruszył też art. 32 Konstytucji (zasada równości). Trybunał stwierdził bowiem, iż z zasady tej wynika nakaz jednakowego traktowania podmiotów prawa w obrębie określonej kategorii, a zatem wszystkie podmioty prawa charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną, powinny być traktowane równo, tj. według jednakowej miary. Jeżeli zatem prawodawca różnicuje podmioty prawa, które charakteryzują się wspólną cechą istotną, to wprowadza odstępstwo od zasady równości. Zdaniem Trybunału jednak takie odstępstwo nie musi oznaczać naruszenia art. 32 Konstytucji. W opinii Trybunału jest ono dopuszczalne, jeżeli kryterium różnicowania pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią danej regulacji, waga interesu, któremu różnicowanie ma służyć, pozostaje w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku wprowadzonego różnicowania. Dodatkowo kryterium różnicowania pozostaje w związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych. Wspólną cechą wszystkich funkcjonariuszy bezpieczeństwa Polski Ludowej jest ich służba w określonych w ustawie organach bezpieczeństwa państwa w latach 1944-1990. Ta cecha różni istotnie funkcjonariuszy od pozostałych funkcjonariuszy służb mundurowych przed 1990 r. Ustawodawca przyjąwszy wspólną cechą istotną, w sposób jednakowy potraktował funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa Polski Ludowej.

Tutejszy Sąd pragnie zauważyć, iż pozbawienie odwołującego wyższych świadczeń, przy zachowaniu świadczenia do zabezpieczenia społecznego w wysokości nie niższej niż świadczenia z powszechnego systemu ubezpieczeniowego (Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) nie stanowi naruszenia zarówno Konstytucji RP jak też standardów prawa międzynarodowego.

Warto przy tym przytoczyć treść rozstrzygnięcia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, który w dniu 14 maja 2013 r., w sprawie C. i inni przeciwko Polsce nr 5189/10, wydał decyzję, w której uznał za niedopuszczalne skargi byłych pracowników służb bezpieczeństwa w sprawie obniżek ich emerytur. O ile w odniesieniu do emerytur skarżących Trybunał stwierdził, że przepisy ustawy zmieniającej z 2009 r. spowodowały odebranie skarżącym części emerytur i stanowiły ingerencję w prawo własności, to miało to podstawy prawne oraz nie naruszało istoty praw emerytalnych skarżących. Trybunał nie podzielił stanowiska skarżących, którzy podnosili, że raz otrzymane prawa są nietykalne i nie mogą być im odebrane. W zgodzie z art. 1(...) do Konwencji rzymskiej uprawnienia legislacyjne państwa rozciągają się również na możliwość obniżenia oraz zmiany kwoty wypłacanych świadczeń. Ponadto Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreślił, iż skarżącym nie odebrano całości świadczenia. Ograniczono jedynie ich przywileje przyznane w czasach komunizmu. Nie można więc stwierdzić, by państwo w sposób nieproporcjonalny dokonało ingerencji w ich prawa. Ponadto Europejski Trybunał Praw Człowieka odnotował, że praca skarżących w służbach bezpieczeństwa, która przyczyniała się do naruszeń praw i wolności gwarantowanych przez Konwencję

rymską powinna być traktowana jako okoliczność uzasadniająca i usprawiedliwiająca wyodrębnienie kategorii osób świadczących taką pracę i objęcie ich obniżeniem świadczeń emerytalnych.

Odnosząc się to przytoczonych przez odwołującego zarzutów, tutejszy Sąd również pragnie zauważyć, że przywołane przez odwołującego artykuły Konstytucji RP nie mogą być interpretowane jako dające tytuł do emerytury określonej wysokości. Wskazać należy, iż odwołującemu nie odebrano całości świadczeń. Nie został on pozbawiony środków do życia. Emerytura ustalona została w wysokości przeciętnej wysokości tego świadczenia otrzymywanego przez obywateli z powszechnego systemu emerytalnego.

Podkreślić przy tym należy, że decyzja ustalająca wysokość emerytury odwołującego nie została wydana w trybie postępowania karnego. Przepis art. 15c ustawy zaopatrzeniowej nie stanowi bowiem o odpowiedzialności karnej (ustalenie winy) lecz reguluje uprawnienia funkcjonariuszy służb mundurowych i ich rodzin w sferze zaopatrzenia emerytalnego. Odwołujący zaskarżoną decyzją nie został pociągnięty do odpowiedzialności o charakterze karnym. Ustawodawca w ustawie zmieniającej nie różnicował sytuacji funkcjonariuszy w wysokości świadczeń emerytalnych poprzez kryterium winy, ale poprzez sam fakt służby w organach bezpieczeństwa państwa funkcjonujących w niedemokratycznym państwie, w których podjęli dobrowolnie służbę, a poprzez tę służbę uczestniczyli w utrzymywaniu niedemokratycznego porządku i korzystali z przywilejów przysługującym funkcjonariuszom.

Zmniejszenie świadczenia odwołującego stanowi urzeczywistnienie zasady sprawiedliwości społecznej. Jak wskazał Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 19 listopada 2013 r. sygn. akt III AUa 397/13 ograniczanie przywilejów byłych funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa PRL jest urzeczywistnieniem zasady sprawiedliwości społecznej, którą definiują w oparciu o kryteria i wartości konwencyjne. Zasada ta nie może być przywoływana w obronie przywilejów sprzecznych ze swoim fundamentem aksjologicznym. Tak pojmowanej sprawiedliwości społecznej nie da się pogodzić z utrzymywaniem przywilejów związanych ze służbą w organach bezpieczeństwa reżimu totalitarnego. Na tych organach oparte było bowiem funkcjonowanie aparatury naruszającej podstawowe prawa człowieka.

Mając powyższe na względzie Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie I sentencji wyroku.

Orzekając w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego Sąd miał na uwadze treść art. 102 k.p.c. Zgodnie z przywołanym przepisem, w wypadkach szczególnie uzasadnionych Sąd może zasądzić od strony przygrywającej proces tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten zawiera zwrot niedookreślony „wypadki szczególnie uzasadnione”, a wypełnienie treścią dyspozycji tego przepisu, mianowicie ustalenie, co należy uznać za ów wypadek szczególnie uzasadniony, zostało pozostawione sądowi orzekającemu w danej sprawie.

Zdaniem Sądu, zastosowanie art. 102 k.p.c. powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego. Powyższe stanowisko zostało zaprezentowane m.in. w postanowieniu Sądu Najwyższego z 14 stycznia 1974 II CZ 223/73 (LEX nr 7379).

W ocenie tut. Sądu, okoliczności niniejszej sprawy przemawiają za odstąpieniem od obciążania odwołującego kosztami procesu. Sąd wziął bowiem pod uwagę charakter sprawy, która bezpośrednio skutkuje pogorszeniem jego sytuacji materialnej.

W tym stanie rzeczy – kierując się zasadą słuszności wynikającą z art. 102 k.p.c. – sąd postanowił nie obciążać odwołującego kosztami zastępstwa procesowego, o czym orzekł w punkcie II sentencji wyroku.

procesowego pozwanego (punkt II wyroku).